

I. Algemene informatie & aanleiding

Samenstelling van de groep

- Lydia Hak
- Truus van Kekem
- Karin van Vuren
- Els Weeda
- Marcel van Huizen (voorzitter taakgroep Jeugd (beleidsplan))
- Joop Krouwel (jeugddiaken)
- Arie Blom (jeugddiaken)
- Arjan Mesker (jeugdouderling)
- Theo Willemse (jeugdouderling en voorzitter)

Aanleiding

De jeugdraad heeft eind vorig seizoen geconstateerd dat het jeugdwerk tegen het licht gehouden moet worden en wel om de volgende redenen:

- Terugloop in het huidige jeugdwerk. Met name de uitgaansavonden zoals Het Visnet en ByJot zijn gestopt vanwege de zeer geringe belangstelling
- Steeds meer jongeren worden dan ook niet meer bereikt door het reguliere jeugdwerk
- Daarnaast leeft het verlangen om meer continuïteit en een doorlopende lijn in het jeugdwerk aan het brengen.

Er is tevens vastgesteld dat de jongeren die het huidige jeugdwerk wel bezoeken, daar goed over te spreken zijn.

Opdracht kerkenraad

De jeugdraad heeft vervolgens een voorstel ingediend om samen met de HGJB en Corjan Matsinger (die de jeugdpastors coacht) een Masterplan Jeugdwerk op te stellen. In dit masterplan moet duidelijk worden hoe wij als gemeente invulling willen geven in de komende jaren. Dit geldt voor het totale jeugdwerk, vandaar de titel masterplan.

Relatie opbouwen met de kerk/gemeente in je jonge jaren is erg belangrijk om (later) de keuze voor God te willen maken. Als er geen binding met het jeugdwerk is, missen we de mogelijkheid om de jongere van God te vertellen en het rugzakje te vullen met de mooie dingen die het geloof in zich heeft.

De kerkenraad heeft in de zomer van 2015 met dit voorstel ingestemd.

Gelopen traject

Vanaf september 2015 is de werkgroep samen met Leantine Dekker (HGJB) aan de slag gegaan. Er zijn een aantal sessies geweest met de werkgroep. Daarnaast heeft er in januari 2016 een avond plaatsgevonden waarbij van gedachten is gewisseld met de leidinggevenden

in het jeugdwerk. In maart en april is de input van de jeugdleiders meegenomen door de werkgroep waarbij is gezocht naar een prioritering van de diverse aanbevelingen.

Op diverse gemeenteavonden (maart/mei 2016) is de gemeente op de hoogte gesteld van de voortgang van het proces. Daarbij is ook een voorproefje gegeven van de plannen die gemaakt worden. De kerkenraad heeft zich in de vergaderingen voorafgaand aan de gemeenteavonden naar de stand van zaken gekeken.

In juni heeft Corjan Matsinger een gesprek gevoerd met de JV. Helaas was het niet mogelijk om in het seizoen 2015/2016 ook een gesprek met de tienerclub te voeren. Er zijn wel individuele tieners bevraagd op het huidige jeugdwerk door individuele werkgroep leden.

II. Observaties & visievorming van de werkgroep

Wat is er aan jeugdwerk in de gemeente?

Allereerst is er in kaart gebracht op welke plekken jongeren¹ in de gemeente gevormd worden. Hierbij is op te merken dat er voldoende voor de kinderen en jongeren wordt georganiseerd. Op een aantal momenten is er een overlap zichtbaar voor bepaalde leeftijdsgroepen. Deze overlap wordt slechts door een aantal kinderen 'ervaren'. Niet alle kinderen of jongeren nemen deel aan beide activiteiten voor hun leeftijdscategorie. Daarnaast wordt in de werkgroep aangegeven dat de doelstellingen van de overlappende activiteiten verschillend zijn en een andere doelgroep aanspreken. Het is belangrijk om dit in de toekomst regelmatig te bekijken.

Verder is het goed op te merken dat de vorming van jongeren dus niet alleen binnen het jeugdwerk plaatsvindt, maar op allerlei plekken binnen, maar ook buiten de gemeente. Dit is goed zichtbaar in het overzicht van de groeiplekken.

Doelstellingen van de diverse jeugdwerkactiviteiten

Om te komen tot een evenwichtig opgebouwd jeugdwerk binnen de gemeente is het belangrijk dat helder is welke doelstellingen de diverse activiteiten hebben. Dit voorkomt overlap. Maar zorgt er ook voor dat er een gerichte invulling voor de programma's en materialen kan worden gezocht. Om dit wat meer helder in kaart te krijgen hebben we gebruikt gemaakt van diverse bouwstenen. Een jeugdwerkvorm heeft vaak een bepaalde focus op een aantal bouwstenen. Daarnaast zien we door het in kaart brengen van de bouwstenen welke groei- en ontwikkelmogelijkheden misschien onderbelicht blijven. Opvallend is dat de bouwsteen oefenen door de werkgroepleden het minst wordt aangevinkt. Daarnaast is er verschil in 'het ervaren van het geloofsleven'. Dit blijkt erg afhankelijk van de manier waarop je deze term opvat.

Groeitermen

Verder is er gekeken naar de groeitermen voor het jeugdwerk algemeen en per geleding afzonderlijk. Wat is nu het wezenlijke doel van de Zondagschool, de club, de JV en de catechisatie. Wat zouden we graag willen dat de kinderen, tieners en jongeren op de specifieke plekken leren. Er is daarvoor onderscheid gemaakt tussen de clubs, de catechese, zondagschool, Eredienst en thuis. Want naast het jeugdwerk wat door de kerk wordt georganiseerd is de eredienst en het gezin heel belangrijk in de geloofsopvoeding.

De groeitermen zijn opgesplitst in:

- Kennis (bijv. je leert wat bidden is, je leert het Onze Vader)
- Vaardigheid (bijv. je leert en oefent hoe je kunt bidden)
- Ervaring (bijv. je deelt ervaringen over wat bidden voor jou betekent of je deelt een moment waarop het gebed belangrijk voor je was.)

¹ Onder jongeren verstaan we kinderen, tieners en jongeren

De kunst is/was om een beperkt aantal groeitermen eruit te laten springen. In de bijlage is dat weergegeven. Hierbij de nadrukkelijke kanttekening dat het zoals het nu is ingedeeld het niet wilt zeggen dat de andere groeitermen niet ter sprake zullen of mogen komen, maar om goede invulling te geven aan de diverse jeugdwerkvormen is het belangrijk om te focussen. Daarnaast moet ook gezegd worden dat geloven en geloofsontwikkeling niet maakbaar is, maar een zegen van God. Tegelijk willen we onze verantwoordelijkheid nemen in het zo goed mogelijk begeleiden van de jongeren. Daarbij is focus en overzicht belangrijk.

Een overzicht van de groeitermen is te vinden in de bijlage.

Wat opviel bij het nadenken over de groeitermen is dat een aantal 'standaard'vaardigheden zoals bidden en bijbellezen idealiter in het gezin worden aangeleerd. De zondagschool wordt gezien als de plek waar met name kennis wordt overgebracht. Terwijl er idealiter bij de clubs meer ruimte ontstaat voor het ervaren van het geloof (bijv. door middel van het delen geloofsmomenten/getuigenissen en het oefenen in naastenliefde). Hiervoor ontstaat ruimte als de andere groeitermen inderdaad op de zondagschool en thuis worden opgepakt. Daarnaast is de club ook bij uitstek een plek waar jongeren kunnen oefenen in het ontwikkelen van kansen en mogelijkheden in hun persoonlijke ontwikkeling als ook in hun geloofsontwikkeling. Bij Catechese zou in het ideaalbeeld van de werkgroep echt geoefend worden in het voeren van een geloofsgesprek en het verwoorden van je eigen gedachten en geloof.

Over al deze groeitermen ligt het verlangen dat jongeren in de gemeente van Ameide/Tienhoven bovenal Gods liefde gaan ervaren. Dat moet de basis zijn van waaruit al het jeugdwerk plaats vindt.

Het is belangrijk dat deze groeitermen niet enkel op papier staan, maar dat de jeugdleiders worden toegerust en met elkaar bespreken op welke manier zij de belangrijkste groeitermen in de praktijk kunnen brengen bij hun jeugdwerkactiviteit gekoppeld aan de leeftijd en ontwikkeling van de jongeren.

Huidige jeugdwerk

We bereiken met het huidige jeugdwerk nog niet de helft van onze jeugd. Als je het aan de jeugd vraagt die we wel bereiken vinden ze het huidige jeugdwerkaanbod in basis prima en staan er redelijk positief tegenover. Conclusie is dat we het huidige aanbod zullen handhaven om deze jongeren te blijven bereiken

Zorgelijk is wel dat we een groot aantal jongeren dus niet bereiken. Jammer is dat bijvoorbeeld Het Visnet niet meer werkt. De jeugd zoekt op een andere manier ontspanning. Dat is ook wel een beetje van deze tijd. Zonder social media had je elkaar in het weekend veel meer te vertellen als nu.

Daarnaast is het zo dat het er niet meer bij horen / willen horen steeds vaker naar voren komt. Wat we zien in de wereld om ons heen en dat is dus ook bij onze jeugd het geval.

We moeten dus op zoek naar nieuwe mogelijkheden om ook met deze jeugd in contact te komen.

III. Aandachtspunten & contouren voor het jeugdwerk

Differentiatie met nieuwe vormen

Om nieuwe groepen jongeren aan te spreken zoeken we naar mogelijkheden die juist ook die jongeren aan spreken die zich niet thuis voelen bij de huidige vormen. We zijn ons ervan bewust dat dit niet altijd vormen zullen zijn waarbij we iedereen tegelijkertijd aanspreken. Om de tieners en jongeren zich te binden aan een activiteit zul je het relevant en aantrekkelijk voor hen moeten laten zijn. Deze relevantie is verschillend bij de diverse tieners. Daarom zullen we meer focussen op differentiatie. Op diverse momenten iets aanbieden voor een beperkte groep (die nu niet of nauwelijks aansluit bij het huidige jeugdwerk).

Een aantal voorbeelden:

- Onderzoek wijst uit dat onze jeugd zich het meeste zorgen maakt over hun cijfers op school. Pas daarna komen de gebroken gezinnen (scheiding / overlijden), geen vrienden, etc. naar voren. We spelen nu met de gedachte om in 't Jot een aantal avonden in de week huiswerkbegeleiding te organiseren en zo de jongere verder te helpen met school. Zo kom je in contact met iemand anders van de kerk en zo begin je je ook meer thuis te voelen in de gemeente.
- Daarnaast hebben de jeugdpastors (het vrouwelijke deel daarvan) een Ladiesnight georganiseerd voor de leeftijd van 12-15 jaar, waar 32 jonge meiden op af kwamen. Een prima gelegenheid om met elkaar in gesprek te komen. Binnenkort volgt een avond voor de jongens van die leeftijdsgroep, georganiseerd door het mannelijke deel, met als invulling FIFA 2016 (voetbal). Nu zal niet elke jongen hierop af komen, maar wel een gedeelte van de doelgroep. Het andere gedeelte zou je weer moeten vangen met iets anders (gamen oid).
- Jongeren helpen ouderen met computers. Een mooie manier om jongeren met specifieke kwaliteiten op een ongedwongen manier in contact te brengen met andere gemeenteleden (zie ook betrokkenheid gemeente)

Leidinggevenden

Tieners geven aan dat voor hun binding met kerk en geloof betrokken jeugdleiders cruciaal zijn. Dit vraagt om een goede keuze in jeugdleiders en goede toerusting.

Het valt soms niet mee om leiding te vinden voor het jeugdwerk, dat komt omdat mensen geen tijd hebben. Daarnaast leven er verschillende ideeën op welke manier je dit leiderschap vorm geeft. Door de druk maar leiding te vinden, worden er minder 'eisen' gesteld aan de diverse leidinggevenden. Veel mensen zeggen geen tijd te hebben. We hebben besloten het om te draaien. Leidinggeven aan jeugd is niet alleen een kwestie van tijd geven. Als je goed je doel voor ogen houdt (zie groeitermen) en je gecoacht wordt, zal het je vooral iets gaan opleveren. Denk aan diepere relaties met jongeren, geloofsgesprekken waarin ook je eigen geloof gevoed wordt.

Tegelijkertijd is de druk op jeugdleiders groot. Hun beperkte vrije tijd geven zij aan de opbouw van onze jongeren. Ze zijn hierin geen 'professionals'. Toch worden in het huidig tijdsbestek vaardigheden gevraagd die niet iedereen automatisch heeft. Daarom is het belangrijk om degenen die jeugdwerk geven regelmatig te ontmoeten en toe te rusten in het

werk wat ze doen. Belangrijk bij deze ontmoetingen zijn de woorden specifiek en persoonlijk. Jeugdleiders zetten hun tijd en energie in voor het jeugdwerk. Zij verdienen het om goed toegerust te worden op de taken die we van hen verwachten (vaardigheden). En het verbetert uiteraard de kwaliteit van het jeugdwerk. Deze thema's zullen met de jeugdleiders samen moeten worden vastgesteld. Zo krijgen de avonden ook directe relevantie voor de jeugdleiders. Ook kan gedacht worden aan trainingen elders, gekoppeld aan specifieke thema's en/of doelgroepen (denk aan 'orde houden', 'voeren van geloofsgesprekken met tieners' of het aantrekkelijk maken van het 'inhoudelijke' gedeelte van de activiteit, 'inzet van sociale media'). Geef de toerusting waar zij om vragen en die nodig is in jullie gemeente. Ook hierin is differentiatie belangrijk. Niet alle jeugdleiders zullen met dezelfde vragen zitten.

Een bijeffect van deze ontmoetingen is dat jeugdleiders worden uitgedaagd verder te kijken dan alleen het 'eiland' van hun eigen activiteit. Zij moeten het gevoel krijgen onderdeel te zijn van een groter geheel. Er is meer dan alleen hun eigen activiteit. Daarnaast kan het ontlastend werken, als je bepaalde dilemma's of thema's met andere leidinggevendenden kunt delen in een open sfeer van ontmoeting. Verder kan er tijdens deze ontmoetingen gewerkt worden aan een doorgaande lijn in het jeugdwerk, door het bespreken van de belangrijkste doelstellingen en groeitermen.

De werkgroep is van mening dat het nodig is dat er met nieuw elan naar de ontmoetingen met jeugdleiders moet worden gekeken. Dat zal iedereen enthousiasmeren en direct zijn weerslag hebben op het jeugdwerk zelf.

Participatie/inschakeling van jongeren

Zowel de tieners uit de gemeente als ook de jongeren van de JV hebben aangegeven graag zelf activiteiten te willen organiseren of een invulling voor bestaande activiteiten te willen bedenken. Ook willen ze graag ingezet worden bij diverse werkzaamheden in de gemeente. Op kleine schaal gebeurt dit al. Denk bijvoorbeeld aan de muziekgroepen of de inbreng van jongeren bij de werkvakantie.

In divers jeugdwerk in kerkelijk Nederland wil men uiteraard graag de jongeren vasthouden. De strategie die vaak wordt gekozen is die van het de jongeren vaak zoveel mogelijk naar de zin maken (pamperen). Hierdoor ontstaat een cultuur van consumentisme. Uit diverse onderzoeken in het werkveld blijkt echter dat betrokkenheid ontstaat door inschakelen van jongeren en het geven van verantwoordelijkheid aan de jongeren zelf. Zeker naar de toekomst toe kan dit de sleutel zijn om jongeren zich te laten binden aan de gemeenschap van de kerk.

Er zijn diverse mogelijkheden om de jongeren in te schakelen. Men kan denken aan het meer betrokken maken van de jongeren bij het programma (meedenken met het thema, uitwerken van thema's, vormen zoeken waarbij kinderen en jongeren worden ingeschakeld bij bijvoorbeeld bidden, bijbellezen tijdens een activiteit, meedenken met spelvormen tot zelf bedenken van spel/werkvormen, zorgdragen voor het eten of drinken, inschakelen bij klaarzetten en opruimen enz.). Hierbij kan al op jonge leeftijd worden gestart. Des te gewoner vinden jongeren om dit te doen als ze ouder worden. De vorm en mate waarin jongeren participeren is uiteraard afhankelijk van de leeftijd.

Ook kan verder gezocht worden naar vormen waarbij jongeren ook nog meer in de gemeente zelf ingeschakeld kunnen worden en verantwoordelijkheden krijgen. Hierbij valt te denken aan gemeenteactiviteiten (koffieschenken na de kerkdienst, meehelpen met bijvoorbeeld opbouw of klaarzetten van gemeenteactiviteiten), maar er kan ook gedacht worden aan inzet rondom of in de eredienst (collecteren, weekbrieven uitdelen, helpen met techniek of ondersteunen van de muziek, of het lezen van een schriftlezing).

Betrokkenheid van ouders

Een andere pijler onder de (geloofs-)ontwikkeling van jongeren zijn de ouders. We zagen bij de groeitermen ook een aantal specifieke groeitermen bij hen geformuleerd. Bij de doop hebben zij beloofd om hun kinderen te leren over Gods Woord en hen te wijzen op Christus. Dit hoeven zij niet alleen te doen. Zij mogen dit doen samen met de gemeenschap van gelovigen. In veranderende tijd waarin steeds meer appel gedaan wordt op jongeren is het belangrijk dat ouders volop betrokken zijn op het jeugdwerk. Daarbij is het belangrijk dat zij hun kinderen stimuleren in hun verbondenheid aan de gemeente en betrokken zijn als ouders op elkaar. Geloofsopvoeding is een belangrijke, maar soms ook moeilijke taak. Wanneer er meer verbindingen zijn tussen de ouders onderling kunnen ze elkaar ondersteunen en leren van elkaar. Ouders kunnen gezamenlijk vormen zoeken om hun kinderen te motiveren voor het jeugdwerk of een andere manier van betrokkenheid op de gemeente. Deze ontmoetingen zouden heel goed ingevuld kunnen worden als momenten van toerusting door jeugdouders en/of kerkenraden. Daarnaast is het direct een goed moment voor de kerkenraden om te horen wat er leeft in gezinnen en welke thema's belangrijk zijn om bespreekbaar te maken of houden in de gemeente.

Een andere (laagdrempelige) manier om ouders meer betrokken te laten zijn op het jeugdwerk is hen incidenteel in te zetten bij bepaalde thema's of spel/werkvormen tijdens een jeugdwerkactiviteit. Hierbij kan aangesloten worden bij hun expertise, werk of levenservaring. Ook kunnen ouders op een positieve manier meedenken met de jeugdleiders, bijvoorbeeld over de thema's die bij hun kinderen spelen.

Zeker in de context van Ameide zijn er diverse gezinnen te noemen die niet direct betrokken zijn op kerkelijke activiteiten of die niet snel aansluiten bij ouderavonden. De jeugdraad heeft het afgelopen jaar een avond georganiseerd, omdat ze de nood en verantwoordelijkheid voor de geloofsopvoeding van de jongeren voelt. De werkgroep wil de kanttekening maken dat de primaire verantwoordelijkheid niet bij de jeugdraad ligt, maar bij de kerkenraad. Het is goed dat de kerkenraad hierop visie ontwikkeld.

Betrokkenheid van de gemeente

Naast de ouders is ook de gemeente een pijler onder de geloofsontwikkeling van kinderen en jongeren. Idealiter vindt de geloofsvorming plaats in het midden van de gemeente. Omdat het in de praktijk lastig is om dit voor de diverse doelgroepen tegelijkertijd te realiseren is het goed dat er jeugdwerk is. Op deze manier kunnen jongeren elkaar ontmoeten en toegerust worden op hun eigen niveau. Het gevaar is dat het jeugdwerk een eiland wordt, los van de gemeente.

Er zou gezocht moeten worden naar meer communicatie vanuit de diverse jeugdwerkvormen naar de gemeente. Er kan gedacht worden aan regelmatig een berichtje of een moment bij een dienst waarin wordt verteld over thema's en gebeurtenissen van de diverse jeugdwerkvormen/catechese (bijv. geschreven of verteld door jongeren zelf). Ook door regelmatig concreet voorbede te doen voor het jeugdwerk of het voorstellen van jeugdleiders kan de onderlinge verbondenheid versterken.

Door bepaalde thema's terug te laten komen bij zowel de jeugdwerkvormen als in de eredienst wordt een sterkere verbinding gecreëerd. Er zou een aantal keren per jaar gekozen kunnen worden om af te stemmen tussen een thema/lezing in de eredienst en bij de jeugdwerkvormen. Maar ook het aanbevelen van jeugdwerkvormen tijdens huisbezoeken bij gezinnen door predikanten of kerkenraadsleden kan een manier zijn om meer verbinding te maken.

Het is aan te bevelen na te denken over een vorm waarbij gemeenteleden (op grond van hun expertise en levenservaring) af en toe worden ingezet bij de diverse jeugdwerkvormen/catechese. Hierdoor worden deze vormen meer iets van de gehele gemeente. Daarnaast hoeft de vaste leiding ook niet overal verstand van te hebben. Een mooie manier om de diversiteit van de gemeenschap zichtbaar te maken voor jongeren. In het werkveld wordt hierbij gesproken over inter-generatief jeugdwerk. Deze brede inzet van gemeenteleden zal bijdragen aan een grotere betrokkenheid, jeugdleiders zullen zich meer erkend en gezien voelen en jongeren krijgen meer feeling met andere gemeenteleden.

Contact met de scholen

Contact met de basisscholen in het dorp is ook in dit kader belangrijk dat we het jeugdwerk meenemen in de gesprekken die plaats vinden. Er is een link tussen het jeugdpastoraat en de basisschool, maar dit zou breder getrokken moeten worden. Gezamenlijk anticiperen op vraagstukken die spelen onder de jeugd.

IV. Verantwoordelijkheden

De verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van dit masterplan ligt bij de kerkenraad. Binnen de kerkenraad is een taakgroep JEUGD die dit masterplan verder zal bespreken en onder de aandacht houden.

De Jeugdraad neemt ondertussen haar verantwoordelijkheid door een aantal aanbevelingen over te nemen. Dit komt tot uitdrukking in het stappenplan van hoofdstuk 5. Concreet zijn dit voor het seizoen 2016-2017 aanbevelingen die te maken hebben met de huidige vormen van het jeugdwerk (jeugdleiders) en invulling (avonden in 't JOT). Opening Winterwerk is belangrijk om de jeugd bij te betrekken in een intensievere vorm. Dit zal worden besproken met de commissie Opening Winterwerk.

Aan de taakgroep Jeugd de opdracht om de groeitermen in de Erediensten en in het gezin tot bloei te laten komen.

V. Stappenplan

2016/2017

- Opstarten begeleiding jeugdwerkers
 - Organiseren van toerustingsavonden
 - Zoeken en aanstellen van coaches
 - Gericht zoeken van leiding op basis van talenten
 - Groeitermen bespreken met de jeugdwerkers (wat wordt er van hen verwacht)

- Organiseren van avonden met programma voor de tieners (11-15 jaar) door jong volwassenen in 't JOT
 - Via de jong volwassenen opzetten
 - 1 x in de maand organiseren vanaf januari 2017

- Huiswerkbegeleiding
 - Inventariseren onder jongeren of er behoefte is in het voorjaar van 2017 op de clubs en catechese
 - Zoeken van begeleiders
 - Faciliteren in 't JOT

2017/2018

- Kamp aan het begin van het seizoen voor de jongeren als start van het Winterwerk